

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

PRIJEDLOG

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O RADU**

Sarajevo, februar 2017. godine

PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O RADU PO SKRAĆENOM POSTUPKU

S obzirom da nisu u pitanju složene i opsežne izmjene i dopune Zakona o radu, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine predlaže da se na osnovu člana 172. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH („Službene novine FBiH“, br. 69/07 i 2/08) i člana 164. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije BiH („Službene novine FBiH“, br. 27/03 i 27/09), ovaj zakon razmatra i donese po skraćenom postupku bez nacрта zakona.

ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O RADU

Član 1.

U Zakonu o radu („Službene novine Federacije BiH“, broj 26/16), u članu 19. stav (3), na kraju rečenice iza riječi: „pravo“, dodaju se riječi: „osim ako to ovim zakonom nije izričito zabranjeno“.

Član 2.

Iza člana 20., dodaje se novi član 20a. koji glasi:

„Član 20a.

- (1) Radni odnos zasniva se zaključivanjem ugovora o radu, a nakon provođenja procedure prijema propisane pravilnikom o radu poslodavca.
- (2) U zavodima, agencijama, direkcijama i upravnim organizacijama pod drugim nazivom, pravnim licima sa javnim ovlaštenjima na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacije), kao i u javnim ustanovama i javnim preduzećima čiji je osnivač Federacija, kanton, grad ili općina, te u privrednim društvima u kojima Federacija, kanton, grad ili općina učestvuje sa više od 50% ukupnog kapitala, prijem u radni odnos vrši se nakon provedene procedure obaveznog javnog oglašavanja za prijem u radni odnos.
- (3) Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada Federacije), će u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, donijeti propis kojim će propisati postupak prijema u radni odnos iz stava (2) ovog člana.“

Član 3.

U članu 28. riječi: „15 dana“, zamjenjuju se riječima: „5 radnih dana“.

Član 4.

U članu 42. stav (4) riječi: „Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacije)“, brišu se.

Član 5.

U članu 47. stav (1) dodaje se druga rečenica koja glasi: „Izuzetno godišnji odmor može da traje i duže od 30 radnih dana, ukoliko je to uređeno kolektivnim ugovorom, a prema prirodi posla i uvjetima rada.“

Član 6.

U članu 75. stav (2) mijenja se i glasi:

„(2) Plaća za obavljeni rad i vrijeme provedeno na radu sastoji se od:
a) osnovne plaće;
b) dijela plaće za radni učinak ukoliko je isti ostvaren i
c) uvećane plaće iz člana 76. ovog zakona.“

Iza stava (3) dodaje se novi stav (4) koji glasi:

„(4) Radni učinak definiše poslodavac u skladu sa općim propisima, kolektivnim ugovorom ili pravilnikom o radu.“

Član 7.

U članu 78. stav (1), mijenja se i glasi:

„(1) Vlada Federacije utvrđuje najnižu plaću nakon konsultacija sa Ekonomsko-socijalnim vijećem.“

Stav (3) mijenja se i glasi:

„(3) Vlada Federacije će na prijedlog Federalnog ministarstva finansija- Federalnog ministarstva financija u saradnji sa Federalnim zavodom za programiranje razvoja, a uz prethodne konsultacije sa Ekonomsko-socijalnim vijećem, donijeti propis kojim će propisati metodologiju izračuna i usklađivanja najniže plaće iz stava (1) ovog člana.“

Član 8.

U članu 94. tač. c. i d., mijenjaju se i glase:

„c. kad radnik navrši 65 godina života i 15 godina staža osiguranja (u skladu sa propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju), ako se poslodavac i radnik drugačije ne dogovore;

d. kad radnik navrši 40 godina staža osiguranja (u skladu sa propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju), bez obzira na godine života, ako se poslodavac i radnik drugačije ne dogovore;“

Član 9.

U članu 114. stav (1), riječ „može“, zamjenjuje se se riječima: „dužan je“.

U stavu (3) riječi „osim u slučaju zahtjeva radnika za naknadu štete ili drugo novčano potraživanje iz radnog odnosa“, zamjenjuju se riječima: “osim u slučaju otkaza ugovora o radu u skladu sa ovim zakonom“.

Član 10.

U članu 138. stav (1), iza riječi „zaključuju“, dodaju se riječi: „Vlada Federacije“.

U stavu (4) iza riječi: „poslodavac“, tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju se riječi: „a gdje se kao vlasnik pojavljuje Federacija, kanton, grad ili općina, potrebno je prethodno pribaviti njihovu saglasnost.“

Član 11.

Iza člana 138., dodaje se novi član 138a. koji glasi:

„Član 138a.

(1) Granski kolektivni ugovor za područja djelatnosti koja se finansiraju iz budžeta ili vanbudžetskih fondova, zaključuju Vlada Federacije, odnosno nadležna ministarstva i vlade kantona, odnosno nadležna ministarstva s jedne strane i reprezentativni sindikati tih područja djelatnosti s druge strane.

(2) Granske kolektivne ugovore za javna preduzeća i javne ustanove čiji je osnivač Federacija, kanton, grad ili općina, zaključuju reprezentativni sindikati i osnivači.

(3) Granske kolektivne ugovore za privredna društva u kojima Federacija, kanton, grad ili općina učestvuje sa više od 50% ukupnog kapitala, pored reprezentativnog sindikata,

zaključuju predstavnici nosioca državnog kapitala uz učešće reprezentativnog udruženja poslodavaca, osim ako nije drugačije uređeno sporazumom Vlade Federacije, odnosno vlade kantona, gradonačelnika ili načelnika općine sa reprezentativnim udruženjem poslodavaca.

(4) U postupku pregovaranja radi zaključivanja kolektivnih ugovora iz st. (1), (2) i (3) ovog člana, reprezentativni sindikat dužan je da saraduje sa drugim sindikatima sa manjim brojem članova, radi izražavanja interesa zaposlenih koji su učlanjeni u taj sindikat.”

Član 12.

Član 160. mijenja se i glasi:

„Član 160.

Federalni inspektor rada obavlja neposredni inspekcijski nadzor u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala Federacije i pravnih subjekata sa javnim ovlaštenjima od interesa za Federaciju, koji su osnovani posebnim zakonom (institucije i ustanove), a izuzetno, u saradnji sa kantonalnim upravama za inspekcijske poslove i kod drugih poslodavaca kada se ocijeni da je neophodno poduzeti mjere s ciljem osiguranja izvršavanja ovog zakona i na osnovu njega donesenih propisa.“

Član 13.

Naziv i član 168. mijenjaju se i glase:

„Prava radnika izabranih i imenovanih na javne dužnosti ili profesionalne funkcije

(1)Radniku izabranom, odnosno imenovanom na neku od javnih dužnosti, u organe Bosne i Hercegovine, Federacije, organe kantona, grada i općine i radniku izabranom na profesionalnu funkciju u sindikatu, prava i obaveze iz radnog odnosa, na njegov zahtjev, miruju, a najduže na period koliko traje obavljanje te funkcije, od dana izbora odnosno imenovanja.

(2) Radnik koji nakon završenog mandata iz stava (1) ovog člana, želi da se vrati kod istog poslodavca, dužan ga je o tome obavijestiti u roku od 30 dana od dana prestanka mandata, a poslodavac je dužan primiti radnika na rad u roku od 30 dana od dana obavijesti radnika.

(3)Radnika, koji je obavijestio poslodavca u smislu stava (2) ovog člana, poslodavac je dužan rasporediti na poslove na kojima je radio prije stupanja na dužnost ili na druge odgovarajuće poslove, osim ako je prestala potreba za obavljanjem tih poslova zbog ekonomskih, tehničkih ili organizacijskih razloga u smislu člana 96. ovog zakona.

(4) Ako poslodavac ne može vratiti radnika na rad, zbog prestanka potrebe za obavljanjem poslova u smislu stava (3) ovog člana, dužan mu je isplatiti otpremninu utvrđenu u članu 111. ovog zakona, s tim da se prosječna plaća dovede na nivo plaće koju bi radnik ostvario da je radio.

(5) Ako radniku prestane radni odnos u smislu stava (3) ovog člana, poslodavac ne može u roku od jedne godine dana, zaposliti drugo lice koje ima istu kvalifikaciju ili stepen stručne spreme.“

Član 14.

U članu 171. stav (1), dodaje se nova tačka 53. koja glasi:

„53. iz neopravdanih razloga ne isplati plaću u roku utvrđenom u članu 79. stav (1) ovog zakona, sa svim pripadajućim doprinosima.“

Dosadašnje tač. 53. do 71. postaju tač. 54. do 72.

Član 15.

Član 172. zakona, briše se.

Član 16.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.

OBRAZLOŽENJE ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O RADU

I – PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbama člana IV.A.20.(1) d), a u vezi sa članom III.2. e) i člana II. A.2.1) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

Prema odredbama člana IV.A.20.(1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine Parlament Federacije Bosne i Hercegovine nadležan je za donošenje zakona o vršenju funkcija federalne vlasti, a prema odredbi člana III. 2. e) federalna vlast i kantoni nadležni su za socijalnu politiku.

II – RAZLOZI ZA DONOŠENJE

Zakon o radu („Službene novine Federacije BiH“ broj: 26/16) stupio je na snagu 14.04.2016. godine, te je u toku primjene navedenog zakona, ustanovljeno da su određene životne i pravne situacije nametnule potrebu izmjena i dopuna istog. Naime, da bi se Zakon o radu što bolje implementirao u poslovni ambijent Federacije BiH i omogućio što pravičniju i efikasniju zaštitu prava radnika, te olakšao i ubrzao proces kolektivnog pregovaranja i onemogućio eventualne zloupotrebe, potrebno je bilo izmijeniti i dopuniti postojeći Zakon o radu. Također, u konsultacijama i razgovorima sa poslodavcima, sindikatima i institucijama zaduženim za njegovu primjenu i kontrolu, nametnula se potreba izmjena i dopuna pojedinih odredbi zakona, kojima će se na jasniji i precizniji način regulirati pojedini instituti. Iz navedenih razloga pristupilo se iznalaženju pravnih rješenja koja imaju za cilj što kvalitetniju i efikasniju implementaciju postojećeg Zakona o radu i sprečavanje nerealnih utuživanja po osnovu različito regulisanih prava iz radnog odnosa.

Nadalje, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je zaključkom V.broj: 1606/2016 od 18.08.2016. godine, obavezala Federalnu upravu za inspekcijske poslove da hitno dostavi, između ostalih, Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike inicijative za izmjene propisa, a u cilju suzbijanja „sive ekonomije“.

S tim u vezi, Federalna uprava za inspekcijske poslove je u cilju realizacije navedenog zaključka Vlade Federacije Bosne i Hercegovine dostavila prijedlog izmjena i dopuna Zakona o radu, koje su djelimično uvažene.

Prije upućivanja na razmatranje Vladi Federacije Bosne i Hercegovine, navedeni tekst Zakona je upućen na mišljenje Ekonomsko-socijalnom vijeću za teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine, koje je na sjednici održanoj 07.12.2016. godine,

donijelo zaključak da se navedeni tekst Zakona, u konsultacijama sa socijalnim partnerima, odnosno Udruženjem poslodavaca u Federaciji Bosne i Hercegovine i Savezom samostalnih sindikata Bosne i Hercegovine, usaglasi do naredne sjednice Vijeća, a da Federalno ministarstvo rada i socijalne politike kao obrađivač ovog propisa, koordinira ove aktivnosti. S tim u vezi, u cilju realizacije navedenog zaključka, u organizaciji Federalnog ministarstva rada i socijalne politike održano je nekoliko sastanaka sa socijalnim partnerima, te je usaglašen tekst Nacrta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu i ponovo upućen Ekonomsko-socijalno vijeću, radi razmatranja. Ekonomsko-socijalno vijeće je na sjednici održanoj 19.12.2016. godine, podržalo Nacrt Zakona u predloženom obliku, uz prihvatanje amandmana Premijera Federacije, koji se odnosi na dodavanje novog člana u tekst zakona, a kojim se reguliše procedura prijema u radni odnos.

Kako se ovim zakonom uređuje oblast koja je u zajedničkoj nadležnosti federalne i kantonalnih vlasti, Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu dostavljen je svim kantonima, radi pribavljanja mišljenja o istom.

S tim u vezi, u ostavljenom roku, na Nacrt Zakona pristigla su pozitivna mišljenja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde i Srednjobosanskog kantona, dok su Kanton Sarajevo, Tuzlanski kanton i Hercegovačko-neretvanski kanton dostavili određene prijedloge i sugestije, a uvažene su one za koje je ocijenjeno da su opravdane.

U skladu sa članom 27. Poslovnika o radu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine - Prečišćeni tekst („Službene novine Federacije BiH“, br. 6/10, 37/10 i 62/10), Nacrt Zakona, dostavljen je Federalnom ministarstvu finansija, Federalnom ministarstvu pravde i Uredu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Europske unije, radi davanja mišljenja. S tim u vezi, Ured Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Europske unije dostavio je određene primjedbe na tekst zakona koje su uvažene, dok Federalno ministarstvo finansija i Federalno ministarstvo pravde nisu imali primjedbi na isti.

III – OBRAZLOŽENJE PRAVNIH RJEŠENJA

Članom 1. preciziran je stav (3) člana 19. na način da ako je neko pravo iz radnog odnosa različito uređeno ovim zakonom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, primjenjuje se za radnika najpovoljnije pravo, osim ako to ovim zakonom nije izričito zabranjeno.

Članom 2. dodaje se novi član 20a., kojim se propisuje da se radni odnos zasniva zaključivanjem ugovora o radu, a nakon provođenja procedure prijema propisane

pravilnikom o radu poslodavca. Nadalje, ovim članom se propisuje da u zavodima, agencijama, direkcijama i upravnim organizacijama pod drugim nazivom, pravnim licima sa javnim ovlaštenjima na teritoriji Federacije, kao i u javnim ustanovama i javnim preduzećima čiji je osnivač Federacija, kanton, grad ili općina, te u privrednim društvima u kojima Federacija, kanton, grad ili općina učestvuje sa više od 50% ukupnog kapitala, prijem u radni odnos vrši se nakon provedene procedure obaveznog javnog oglašavanja za prijem u radni odnos. Također, ovim članom je propisano da će Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, donijeti propis kojim će propisati postupak prijema u radni odnos iz ovog člana.

Članom 3. se u članu 28. riječi: „15 dana“, zamjenjuju riječima: „5 radnih dana“, čime se sprečavaju zloupotrebe poslodavaca prilikom prijavljivanja radnika na obavezno osiguranje nadležnim institucijama i vrši harmonizacija sa propisima iz oblasti registracije, kontrole i naplate doprinosa.

Članom 4. u članu 42. stav (4) riječi: „Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacije)“, brišu se.

Članom 5. se u članu 47. stav (1) propisuje mogućnost da se godišnji odmor utvrdi kolektivnim ugovorom i u trajanju dužem od 30 dana, a prema prirodi posla i uvjetima rada.

Članom 6. se u članu 75. stav (2) mijenja na način da se plaća za obavljeni rad i vrijeme provedeno na radu sastoji od osnovne plaće, dijela plaće za radni učinak ukoliko je isti ostvaren i uvećane plaće iz člana 76. ovog zakona. Iza stava (3) dodaje se novi stav (4) kojim se propisuje da radni učinak definiše poslodavac u skladu sa općim propisima, kolektivnim ugovorom ili pravilnikom o radu.

Članom 7. se član 78. stav (1) mijenja na način da Vlada Federacije utvrđuje najnižu plaću nakon konsultacija sa Ekonomsko-socijalnim vijećem. Također, mijenja se stav (3) na način što se utvrđuje da će Vlada Federacije na prijedlog Federalnog ministarstva finansija u saradnji sa Federalnim zavodom za programiranje razvoja, a uz prethodne konsultacije sa Ekonomsko-socijalnim vijećem, donijeti propis kojim će propisati metodologiju izračuna i usklađivanja najniže plaće.

Članom 8. se u članu 94. tačka c. i d. usklađuje, odnosno harmonizira sa odredbama novog Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Članom 9. se vrši korekcija člana 114. stav (1), na način da je radnik koji smatra da mu je poslodavac povrijedio neko pravo iz radnog odnosa dužan u roku od 30 dana od dana dostavljanja odluke kojom je povrijeđeno njegovo pravo, odnosno od dana saznanja za povredu prava zahtijevati od poslodavca ostvarivanje tog prava. Također,

se u stavu (3) mijenjaju se riječi „osim u slučaju zahtjeva radnika za naknadu štete ili drugo novčano potraživanje iz radnog odnosa“, riječima: “osim u slučaju otkaza ugovora o radu u skladu sa ovim zakonom“.

Članom 10. se omogućava Vladi Federacije BiH da učestvuje u zaključivanju Općeg kolektivnog ugovora, s obzirom da je ista najveći poslodavac u Federaciji BiH. Također, istim se precizira stav (4) odredbe člana 138.

Članom 11. dodaje se nova odredba člana 138a. kojom se određuju strane u kolektivnom pregovaranju za zaključivanje granskih kolektivnih ugovora za područja djelatnosti, koja se finansiraju iz budžeta ili vanbudžetskih fondova, za javna preduzeća i javne ustanove, te za privredna društva sa većinskim vlasništvom Federacije, kantona, grada ili općine.

Članom 12. se propisuje da Federalni inspektor rada obavlja neposredni inspekcijski nadzor u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala Federacije i pravnih subjekata sa javnim ovlaštenjima od interesa za Federaciju, koji su osnovani posebnim zakonom (institucije i ustanove), a izuzetno, u saradnji sa kantonalnim upravama za inspekcijske poslove i kod drugih poslodavaca kada se ocijeni da je neophodno poduzeti mjere s ciljem osiguranja izvršavanja ovog zakona i na osnovu njega donesenih propisa.

Članom 13. detaljno su utvrđena prava radnika izabranih i imenovanih na javne dužnosti ili profesionalne funkcije, kao i obaveze poslodavaca prema ovim licima.

Članom 14. propisuju se kaznene odredbe za poslodavca ako iz neopravdanih razloga ne isplati plaću u roku utvrđenom u članu 79. stav (1) ovog zakona sa svim pripadajućim doprinosima.

Članom 15. propisano je da se briše kao nepotreban član 172.

IV – FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje ovog zakona nije potrebno obezbijediti dodatna sredstva u Budžetu Federacije Bosne i Hercegovine.

O d r e d b e

Zakona o radu („Službene novine Federacije BiH“, broj: 26/16), čije se izmjene i dopune predlažu

Član 19.

(1) Kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu ne mogu se utvrditi nepovoljnija prava od prava utvrđenih ovim zakonom.

(2) Kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu mogu se utvrditi povoljnija prava od prava utvrđenih ovim zakonom.

(3) Ako je neko pravo iz radnog odnosa različito uređeno ovim zakonom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, primjenjuje se za radnika najpovoljnije pravo.

Član 28.

Poslodavac je dužan radniku, uz pisani dokaz, dostaviti fotokopije prijave na obavezno osiguranje u roku od 15 dana od dana zaključivanja ugovora o radu, odnosno početka rada, kao i svake promjene osiguranja koja se tiče radnika.

Član 47.

(1) Radnik, za svaku kalendarsku godinu, ima pravo na plaćeni godišnji odmor u trajanju od najmanje 20 radnih dana, a najduže 30 radnih dana.

(2) Maloljetni radnik ima pravo na godišnji odmor u trajanju od najmanje 24 radna dana.

Član 75.

(1) Plaća radnika utvrđuje se kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu i ugovorom o radu.

(2) Plaća za obavljene rad i vrijeme provedeno na radu sastoji se od osnovne plaće, dijela plaće za radni učinak i uvećane plaće uz člana 76. ovog zakona, u skladu sa kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu i ugovorom o radu.

(3) Kolektivnim ugovorom i pravilnikom o radu utvrđuju se elementi za određivanje osnovne plaće i dijela plaće po osnovu radnog učinka.

Član 78.

(1) Kolektivnim ugovorom i pravilnikom o radu utvrđuje se najniža plaća.

(2) Najniža plaća određuje se na osnovu najniže cijene rada utvrđene kolektivnim ugovorom i pravilnikom o radu.

(3) Usklađivanje najniže plaće vrši Vlada Federacije uz prethodne konsultacije sa Ekonomsko-socijalnim vijećem za teritoriju Federacije BiH, u skladu sa kretanjem indeksa potrošačkih cijena, najmanje jednom godišnje.

(4) Poslodavac ne može radniku obračunati i isplatiti plaću manju od plaće utvrđene kolektivnim ugovorom i pravilnikom o radu.

Član 94.

Ugovor o radu prestaje:

- a. smrću radnika;
- b. sporazumom poslodavca i radnika;
- c. kad radnik navršši 65 godina života i 20 godina staža osiguranja, ako se poslodavac i radnik drugačije ne dogovore;
- d. kada se na osnovu evidencija utvrdi da radni odnos radnika traje 40 godina, ako se poslodavac i radnik drugačije ne dogovore;
- e. danom dostavljanja pravosnažnog rješenja o priznavanju prava na invalidsku penziju zbog gubitka radne sposobnosti;
- f. otkazom ugovora o radu;
- g. istekom vremena na koje je zaključen ugovor o radu na određeno vrijeme;
- h. ako radnik bude osuđen na izdržavanje kazne zatvora u trajanju dužem od tri mjeseca - danom stupanja na izdržavanje kazne;
- i. ako radniku bude izrečena mjera bezbjednosti, vaspitna ili zaštitna mjera u trajanju dužem od tri mjeseca - početkom primjene te mjere;
- j. pravosnažnom odlukom nadležnog suda, koja ima za posljedicu prestanak radnog odnosa.

Član 114.

(1) Radnik koji smatra da mu je poslodavac povrijedio neko pravo iz radnog odnosa može u roku od 30 dana od dana dostavljanja odluke kojom je povrijeđeno njegovo pravo, odnosno od dana saznanja za povredu prava zahtijevati od poslodavca ostvarivanje tog prava.

(2) Ako poslodavac u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva za zaštitu prava ili postizanja dogovora o mirnom rješavanju spora iz člana 116. stav 1. ovog zakona ne

udovolji tom zahtjevu, radnik može u daljem roku od 90 dana podnijeti tužbu pred nadležnim sudom.

(3) Zaštitu povrijeđenog prava pred nadležnim sudom ne može zahtijevati radnik koji prethodno poslodavcu nije podnio zahtjev iz stava 1. ovog člana, osim u slučaju zahtjeva radnika za naknadu štete ili drugo novčano potraživanje iz radnog odnosa.

Član 138.

(1) Opći kolektivni ugovor zaključuju reprezentativno udruženje poslodavaca i reprezentativni sindikat osnovani na teritoriji Federacije.

(2) Granski kolektivni ugovor zaključuju reprezentativno udruženje poslodavaca i reprezentativni sindikat jednog ili više područja djelatnosti osnovani na teritoriji Federacije odnosno području jednog ili više kantona.

(3) Granske kolektivne ugovore za zaposlene u organima državne službe, sudske vlasti, javnih ustanova i drugih budžetskih korisnika zaključuju nadležna ministarstva, odnosno Vlada Federacije i nadležna ministarstva i vlade kantona s jedne strane i reprezentativni sindikati državnih službenika i namještenika, javnih ustanova i drugih budžetskih korisnika s druge strane.

(4) Pojedinačni kolektivni ugovor zaključuje reprezentativni sindikat kod poslodavca i poslodavac.

(5) U postupku pregovaranja radi zaključivanja kolektivnih ugovora iz st. 1., 2. i 3. ovog člana, reprezentativni sindikat dužan je da sarađuje sa drugim sindikatima sa manjim brojem članova, radi izražavanja interesa i zaposlenih koji su učlanjeni u taj sindikat.

Član 160.

Federalni inspektor rada obavlja neposredni inspekcijski nadzor u privrednim društvima, preduzećima i ustanovama od interesa za Federaciju.

Prava radnika izabranog na profesionalnu funkciju u sindikatu

Član 168.

(1) Radniku izabranom na profesionalnu funkciju u sindikatu, prava i obaveze iz radnog odnosa, na njegov zahtjev, miruju, a najduže četiri godine od dana izbora odnosno imenovanja.

(2) Radnik koji nakon završenog mandata iz stava 1. ovog člana želi da se vrati kod istog poslodavca, dužan ga je o tome obavijestiti u roku od 30 dana od dana prestanka mandata, a poslodavac je dužan primiti radnika na rad u roku od 30 dana od dana obavijesti radnika.

(3) Radnika, koji je obavijestio poslodavca u smislu stava 2. ovog člana, poslodavac je dužan rasporediti na poslove na kojima je radio prije stupanja na dužnost ili na druge odgovarajuće poslove, osim ako je prestala potreba za obavljanjem tih poslova zbog ekonomskih, tehničkih ili organizacijskih razloga u smislu člana 96. ovog zakona

(4) Ako poslodavac ne može vratiti radnika na rad, zbog prestanka potrebe za obavljanjem poslova u smislu stava 3. ovog člana, dužan mu je isplatiti otpremninu utvrđenu u članu 111. ovog zakona, s tim da se prosječna plaća dovede na nivo plaće koju bi radnik ostvario da je radio.

Član 171.

(1) Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 3.000,00 KM, a u ponovljenom prekršaju novčanom kaznom od 5.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit će se za prekršaj poslodavac - pravno lice, ako:

1. onemogući organiziranje sindikata ili radnika stavi u nepovoljniji položaj zbog članstva ili nečlanstva u sindikatu (član 14. stav 1. i član 15. stav 2.),
2. ne omogući pristup kod poslodavca sindikalnim predstavnicima, odnosno ne osigura uvjete za djelovanje sindikata, u skladu sa kolektivnim ugovorom (član 18.),
3. zaključi ugovor o radu, odnosno zaposli na bilo koju vrstu poslova maloljetnika suprotno članu 20. ovog zakona,
4. ne zaključi ugovor o radu u pisanoj formi odnosno ako zaključi ugovor o radu koji ne sadrži podatke propisane ovim zakonom (član 24. i član 26. stav 2.),
5. uputi radnika na rad u inozemstvo suprotno članu 25.,
6. zaključi ugovor koji je opasan ili štetan po zdravlje radnika ili drugih lica ili koji ugrožavaju radnu okolinu (član 26. stav 3.),
7. regulira radnopravni status direktora pravnog lica suprotno članu 27. ovog zakona,
8. ne dostavi radniku fotokopiju prijave na obavezno osiguranje u skladu sa članom 28. ovog zakona,
9. od radnika traži podatke koji nisu u neposrednoj vezi sa radnim odnosom (član 29.),

10. prikuplja, obrađuje, koristi ili dostavlja trećim licima lične podatke o radniku (član 30.),
11. zaključi ugovor o radu s pripravnikom ili utvrdi pripravniku plaću, suprotno članu 32. ovog zakona,
12. ugovor o stručnom osposobljavanju ne zaključi u pisanoj formi ili ne dostavi u određenom roku kopiju ugovora nadležnoj službi za zapošljavanje (član 34.),
13. zaključi ugovor o radu u kojem je puno ili nepuno radno vrijeme ugovoreno suprotno članu 36. ovog zakona,
14. od radnika zahtijeva da na poslovima, na kojima se uz primjenu mjera sigurnosti i zdravlja na radu nije moguće zaštititi od štetnih uticaja, radi duže od skraćenog radnog vremena (član 37.),
15. od radnika zahtijeva da radi duže od punog radnog vremena (prekovremeni rad) suprotno članu 38. st. 1. i 3. ovog zakona,
16. ne obavijesti nadležanu inspekciju rada o prekovremenom radu o kojem ga je dužan obavijestiti (član 38. stav 2.),
17. naredi prekovremeni rad maloljetnom radniku (član 38. stav 3.),
18. trudnici, majci odnosno usvojiocu djeteta do tri godine života kao i samohranom roditelju, samohranom usvojiocu i licu kojem je na osnovu rješenja nadležnog organa dijete povjereno na čuvanje i odgoj, do šest godina života djeteta, bez njihovog pisanog pristanka, naredi prekovremeni rad (član 38. stav 4.),
19. ne postupi po zabrani inspektora rada kojim se zabranjuje prekovremeni rad (član 38. stav 5.),
20. izvrši preraspodjelu radnog vremena suprotno članu 39. st. 1., 2. i 3. ovog zakona,
21. maloljetnom radniku, trudnici, majci odnosno usvojiocu djeteta do tri godine života, kao i samohranom roditelju, samohranom usvojiocu i licu kojem je na osnovu rješenja nadležnog organa dijete povjereno na čuvanje i odgoj, do šest godina života djeteta, bez njihovog pisanog pristanka, naredi rad u preraspodjeli radnog vremena (član 39. stav 5.),
22. ne osigura izmjenu smjena tokom rada u smjenama koje uključuju noćni rad (član 40. stav 2.),

23. noćnim radnicima ne osigura periodične ljebarske preglede najmanje jednom u dvije godine (član 41. stav 3),

24. trudnici počev od šestog mjeseca trudnoće, majci i usvojitelju kao i licu kojem je na osnovu rješenja nadležnog organa dijete povjereno na čuvanje i odgoj i to do navršene dvije godine života djeteta, naredi noćni rad (član 41. stav 5.),

25. maloljetnom radniku naredi da radi noću suprotno članu 42. ovog zakona,

26. ne vodi evidencije o radnicima koji su kod njega zaposleni ili evidencije vodi suprotno propisanom načinu i sadržaju ili inspektoru rada na njegov zahtjev ne predoči podatke iz evidencije (član 43.),

27. radniku ne omogući korištenje odmora u toku radnog dana (član 44.),

28. radniku ne omogući korištenje dnevnog i sedmičnog odmora (čl. 45. i 46.),

29. uskrati radniku pravo na korištenje odmora u toku radnog dana, dnevnog i sedmičnog odmora (član 46. stav 3),

30. radniku ne omogući korištenje godišnjeg odmora u najkraćem trajanju određenom ovim zakonom (član 47. i član 48. stav 2.),

31. radniku uskrati pravo na godišnji odmor, odnosno isplati naknadu umjesto korištenja godišnjeg odmora osim u slučaju iz člana 52. stav. 4. ovog zakona (član 51.),

32. uskrati pravo radniku na naknadu plaće za vrijeme korištenja godišnjeg odmora odnosno naknadu umjesto korištenja godišnjeg odmora (član 52. st. 3. i 4.),

33. radniku ne omogući korištenje plaćenog odsustva (član 53.),

34. ne omogući radniku da se prilikom stupanja na rad upozna sa propisima u vezi sa radnim odnosima i propisima u vezi sa sigurnošću i zdravljem na radu ili radnika ne upozna sa organizacijom rada (član 55. stav 1.),

35. uskrati pravo radniku na naknadu plaće u slučaju iz člana 55 stava 4. ovog zakona,

36. rasporedi maloljetnika da radi na poslovima suprotno članu 57. stav 1. ovog zakona,

37. ne osigura ljebarski pregleda maloljetnika najmanje jedanput u dvije godine (član 58.),

38. zaposli ženu na poslovima pod zemljom (u rudnicima) suprotno članu 59. ovog zakona,

39. odbije zaposliti ženu zbog trudnoće ili za vrijeme trudnoće, korištenja porođajnog odsustva te za vrijeme korištenja prava iz čl. 63., 64. i 65. otkáže ženi ili radniku koji se koristi nekim od spomenutih prava ugovor o radu (član 60. stav 1.),
40. zatraži bilo kakve podatke o trudnoći osim ako radnica zahtijeva određeno pravo predviđeno zakonom ili drugim propisom radi zaštite trudnica (član 60. stav 3.),
41. za vrijeme trudnoće odnosno dojenja djeteta rasporedi ženu na druge poslove ili drugo mjesto rada suprotno zakonu, odnosno uskrati joj odsustvo sa rada uz naknadu plaće (član 61.)
42. ne omogući ženi, radniku- ocu djeteta ili usvojiocu odnosno licu kojem je na osnovu rješenja nadležnog organa dijete povjereno na čuvanje i odgoj, da koristi porođajno odsustvo (član 62.),
43. ženi, ocu djeteta ili usvojiocu odnosno licu kojem je dijete na osnovu rješenja nadležnog organa povjereno na čuvanje i odgoj, ne omogući da radi polovinu punog radnog vremena (čl. 63. i 64.),
44. onemogući ženi da odsustvuje sa posla radi dojenja djeteta (član 65.),
45. jednom od roditelja djeteta sa težim smetnjama u razvoju (teže hendikepiranog djeteta) ili usvojiocu odnosno licu kojem je dijete povjereno na čuvanje i odgoj, onemogući da koristi prava iz člana 69. ovog zakona,
46. otkáže ugovor o radu ili utvrdi prestanak ugovora o radu na određeno vrijeme radniku koji je pretrpio povredu na radu ili je obolio od profesionalne bolesti za vrijeme privremene spriječenosti za rad zbog liječenja ili oporavka (član 71.),
47. ne vrati radnika na poslove na kojima je prije radio ili druge odgovarajuće poslove (član 72. stav 2.),
48. ne ponudi radniku druge poslove u skladu sa članom 73. ovog zakona,
49. otkáže ugovor o radu radniku kod kojeg postoji promijenjena radna sposobnost suprotno članu 74. ovog zakona,
50. uskrati radniku uvećanu otpremninu iz člana 74. stav 3.,
51. uskrati radniku pravo na povećanu plaću u slučajevima iz člana 76. ovog zakona,
52. isplati plaću manju od utvrđene kolektivnim ugovorom i pravilnikom o radu (član 78. stav 4.),
53. ne uruči radniku obračun plaće koju je bio dužan isplatiti (član 80. stav 1.),

54. ne isplati radniku naknadu plaće za vrijeme odsustvovanja sa rada u slučajevima i pod uvjetima iz člana 81.ovog zakona,
  55. svoje potraživanje prema radniku naplati suprotno članu 82. ovog zakona,
  56. radniku ne naknadi štetu u skladu sa članom 93. ovog zakona,
  - 57.zaključi ugovor o radu sa drugim radnikom suprotno članu 96. stav 3. ovog zakona,
  58. ne omogući radniku da se izjasni o elementima odgovornosti koja mu se stavlja na teret (član 101.),
  59. ne uruči otkaz radniku u pisanoj formi i ne obrazloži ga (član 104.),
  60. ne ispuni obaveze prema radniku iz člana 106. stav 1. ovog zakona,
  61. u hitnim slučajevima rasporedi radnika na drugo radno mjesto u trajanju dužem od 60 dana u toku jedne kalendarske godine (član 108. stav 1.),
  62. obračuna radniku plaću i druge naknade suprotno članu 108. stav 2. ovog zakona,
  63. ne konsultira se sa vijećem zaposlenika i sindikatom u skladu sa članom 109. ovog zakona,
  64. postupi suprotno odredbama člana 110. ovog zakona,
  65. uskrati radniku otpremninu u skladu sa članom 111.ovog zakona,
  66. ne donese i objavi pravilnik o radu u skladu sa članom 118. ovog zakona,
  67. stavi u nepovoljniji položaj radnika zbog organiziranja ili sudjelovanja u štrajku (član 157. stav 1.),
  68. odbije radniku vratiti radnu knjižicu (član 164. stav 2. i član 176. stav 2.),
  69. postupi suprotno odredbama čl. 166. i 167. ovog zakona,
  70. u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona ne uskladi pravilnik o radu (član 177.),
  71. u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona, ne ponudi radniku zaključivanje ugovora o radu usklađenog sa ovim zakonom (član 178.).
- (2)Ako je prekršaj iz stava 1. ovog člana učinjen prema maloljetnom radniku najniži i najviši iznos novčane kazne uvećava se dvostruko.

(3) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kaznit će se poslodavac - fizičko lice novčanom kaznom od 2.000,00 KM do 5.000,00 KM.

(4) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kaznit će se i odgovorno lice kod poslodavca koji je pravno lice, novčanom kaznom od 2.000,00 KM do 5.000,00 KM.

Član 172.

Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 KM do 50.000,00 KM kaznit će se poslodavac koji ne isplati plaću u roku utvrđenom u članu 79. stav 1. ovog zakona sa svim pripadajućim doprinosima.